

impulsen pastoraal op school in covid-tijden

code groen

dit bestond reeds en kunnen we gewoon continueren
dit kunnen we gemakkelijk verder doen / is 'nog' perfect mogelijk

- visualisatie van het jaarthema

2

Tijdens de zomervakantie waren onze vrijheden wat beperkter dan op andere momenten. Zo was er de bubbel van 15, vervolgens die van 5, ... Regelmatig sprak ik af om te kajakken op oude delen van de Leie. Het waren momenten om wat bij te praten over de absurde situatie waarin we leefden. De honger naar sociaal contact was/ is voor velen een pijnlijk gemis. Ook voor mij. Met dit werk probeer ik een sfeervolle situatie te schetsen met de kenmerken die we inmiddels goed kennen. Zo zie je een gelimiteerd aantal personen en 1,5 m afstand tussen ons. 'Verassend Vreugdevol' gaat voor mij over dit. Herbronnen en vreugde vinden in de kleine dingen die het leven te bieden heeft.

- De diocesane onderwijsdiensten van het bisdom Hasselt lanceren het jaarthema "Verrassend vreugdevol!" dit jaar met een digitaal festival van de hoop.

www.festivalvdhoop.be

- rouw- en verdrietpastoraal krijgt een prominentere plaats

? zijn jullie voorbereid – is er een 'draaiboek'

<https://www.kerknet.be/vicariaat-onderwijs-bisdom-brugge/informatie/verlies-en-rouw>

-Is er op de school een draaiboek voor 'omgaan met crisissituaties, overlijden aanwezig? Lig het benodigde materiaal steeds klaar (vb rouwregister, kaars, kader voor foto, ...? Is er een plaats voorzien voor rouwhoekje?

-Bv. verlies en rouw in tijdschrift Klasse:

Verlies en rouw
Start al 'in je kot' met verwerking van verlies

-<https://www.wijrouwenmee.be/> wijrouwenmee is een initiatief van de Coronadenktank en wil steun en troost bieden in deze moeilijke dagen. Want je verdriet hoeft niet in quarantaine

3

inhaalrouwmoment – creëren van een troostdoosje of 'remember' plaats

Hier kunnen we wel leren van de Amerikaanse samenleving die bij elke grote wonde in de samenleving een zichtbaar monument opricht. Denk aan de herdenkingsvijvers waar de Twin Towers stonden. Superdure grond in hartje Manhattan werd omgebouwd tot een mooie, interculturele en interlevensbeschouwelijke herdenkingsplek. Misschien hebben we wel letterlijk een muur van herdenken en waarderen nodig, zoals nu al te zien valt in een aantal ziekenhuizen en woonzorgcentra. Omdat het goed is om af en toe bij kwetsbaarheid en verlies stil te staan en niet te doen alsof alles weer als vanouds wordt in het 'nieuwe normaal'.

prof. dr. Anne Vandenhoeck, KU Leuven
prof. dr. Martijn Steegen, UZ Leuven – KU Leuven

- verdiepingsmomenten

bv. bij het zoom-begin van de dag / tijdens de zoom-personeelsvergadering

Johan Poppe, de schoolpastor van het Oscar Romerocollege in Dendermonde,

'mondmaskeronderwijs'

Slechts enkele vierkante centimeters textiel en toch is het zo verdomd moeilijk om onze leerlingen te begrijpen of in te schatten. We konden het nochtans als geen ander. Eén enkele blik op hun gelaat en we doorzagen hen, voorvoelden hen, waren hen een stapje voor. Nu verbergt zich, achter een verhullen masker de jonge mens die ze echt zijn. Wij lopen de klassen in en uit een, twee, meerdere keren per week: het is turen, wikken en wegen om, wie er schuil gaat achter de vele tinten van textiel, te lezen naar het hart. Dan maar even naar Marcus, een van de oudste vertellers over Jezus, voor een van zijn 'ogenschijnlijk' vreemde verhalen. het gaat als volgt:

*Zij kwamen in Betsaida.
Daar bracht men een blinde bij Jezus en smeekte Hem die te willen aanraken.
Jezus nam de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp.
Daar deed Hij speeksel op zijn ogen, legde hem de handen op en vroeg hem: "Kunt ge al iets zien?"
Hij keek en hij antwoordde: "Ik zie mensen, want ik zie ze lopen, maar ze lijken op bomen."
Daarna legde Hij nog eens de handen op zijn ogen.
Nu zag hij scherp en was zo volkomen genezen dat hij alles duidelijk zag.*

Ogen zeggen veel, ze zijn spiegel van het hart, spiegel van het voelen en weten, denken en dromen, hopen en vragen. Slechts enkele vierkante centimeter textiel dagen ons uit de ogen van onze leerlingen te lezen en hun zoeken en twijfelen, hun vragen en angsten warm te omhelzen. Doorheen ons beluisterend onderwijzen mogen wij hen (opnieuw) onder de mensen brengen, wijzen wij een weg die hen vrij maakt voor anderen.

- verdiepende tekst in mailhandtekening
- bericht op website/intranet
- klasgebed
- posters van muurkranten: jongerenkrant

- herontdekken van Bijbelse inspiratieverhalen

de leerlingen na Pasen: 50 dagen in hun kot (angst versus pedagogie van de hoop)

ark van Noah: houd het veilig, 'blijf in uw kot'

Jezus (40 dagen) in 'quarantaine'

palmzondag, juich voor onze helden

Damiaan: profetisch karakter legt zich niet zomaar neer bij de quarantaine: blijft de (meest kwetsbare) mens op de eerste plaats zetten

4

- deze wegwijzers naar vorming in een katholieke dialoogschool komen extra in beeld omwille van de coronacrisis

-verbeelding

- Bij de heropstart na corona stond bij de schoolpoort een groot **kunstwerk: 'het oor'**. Een kunstwerk onder het motto 'luisteren kan zoveel zeggen'. "We willen jullie nog zoveel vertellen in een zeer korte tijd. Maar we willen vooral nog zoveel luisteren naar jullie. We deden dit de voorbije weken via telefoon of videogesprek, in livechat, via e-mail of Smartschoolbericht en ... dit blijven we doen!"

- #tussenkunstenquarantaine**
De leerlingen van het Sint-Andreasinstituut in Oostende deden mee aan een kunstchallenge. Men wist leerlingen uit te dagen om thuis origineel aan de slag te gaan met een kunstwerk.

-kwetsbaarheid en belofte

-uniciteit in verbondenheid

- In de lerarenkamer / sommige klassen hangt de kalender 'Iedereen feest' van ORBIT (thuis in de wereld van diversiteit en migratie). Deze jaarkalender bevat een overzicht van zowat alle feestdagen en hun betekenis van de meeste religieuze en levensbeschouwelijke groepen in België.

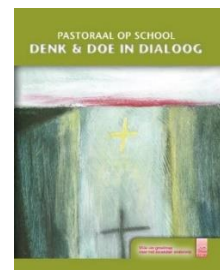
- Schoolkalender van muurkranten en verjaardagen leerlingen.

code geel

mits enkele kleine wijzigingen/lichte aanpassingen kunnen we hier verder blijven op inzetten

- digitaal overleg met het pastoraal inspirerend team (DENK en DOE in DIALOOG)

6

hoe is onze spiritualiteit verwoord in het schooleigen pedagogisch project

missie

... is een katholieke school die vanuit christelijke inspiratie onderwijs verstrekt.

visie

... een *levengevende gemeenschap*

De christelijke zingeving en beleving weerspiegelt zich in het hele schoolgebeuren.

Wij engageren ons om jongeren te helpen bij het zich eigen maken van waarden en we verwachten van de ouders dat ze loyaal zijn tegenover de vorming die wij hun kinderen aanbieden. Vanuit onze christelijk geïnspireerde levensvisie en -inspiratie geven we groeikansen aan jonge mensen in onze samenleving: *hier kiemt talent!*

Het pastoraal inspirerend team appelleert allen op school om rentmeesters te zijn van de Schepping die ons is toevertrouwd.

Onder andere binnen het vak godsdienst zoeken wij naar authentieke evangelische (?Bijbelse) antwoorden op levensvragen.

- de kans om op een andere manier missionair te zijn

Handen vol hoop: heldenverhalen

Hoe gaat jouw lerarenteam creatief aan de slag om ook in deze uitzonderlijke tijden het beste uit alle leerlingen te halen? Welke initiatieven neem je zelf als directeur of bestuurder? Hoe vorm je deze weken om tot kansen? Katholiek Onderwijs Vlaanderen verzamelde de mooiste verhalen op deze blog. Uit de reeks van 118 kiezen we exemplarisch twee voorbeelden...

- **Uit de reeks van 118 exemplarisch twee voorbeelden**

VTI Roeselare maakt 'face shields' tegen corona.

TIHF-Brugge blijft creatief!

De secundaire school TIHF-Brugge is een school met een kunstafdeling die dagelijks via Instagram een (foto)grafische uitdaging stuurt naar leerlingen, leraren en iedereen die mee wil doen. Elke inzending moet conform zijn aan de voorschriften van de overheid, dus enkel opnames in eigen huis, tuin of balkon!

Via de hashtag *#thuisstijltihf* kun je op Instagram de rijke oogst zien. De school wil het initiatief wereldwijd maken omdat dit creatief en positief project mensen gelukkig kan maken.

Missio (8 oktober)

Op 8 oktober om 19.30 u. verzamelen we digitaal om te luisteren naar Nikolaas Sintobin en om samen met hem na te denken. De centrale vraag: wat betekent het om vandaag te geloven in Jezus én welke impact heeft dat op ons doen en laten?

- kom op tegen kanker
- 11 11 11
- rode neuzen
- warmste week
- Welzijnszorg

Hoe gaan we hiermee om? – Waar zetten we op in?

code oranje

deze pastorale activiteit vergt een grootse aanpassing
maar dreigt niet noodzakelijk weg te vallen als we dit goed aanpakken

7

- **bezinningsdagen**

recontextualiseren

We zien geen mogelijkheid om ééndagse of meerdaagse bezinningsdagen te laten plaatsvinden buiten de school zolang de opschorting van extra-muros-activiteiten voor het secundair onderwijs van toepassing is. Meerdaagse bezinningsdagen op school mét overnachting kunnen ook niet.

In plaats van de meerdaagse bezinningsdagen op verplaatsing kunnen één of meer activiteiten van een halve dag of een dag op school wel zonder overnachting. Je zoekt dan op de school naar een veilige en rustige locatie voor de groep.

De school kan een beroep doen op externe bezinningsbegeleiders na een eigen risicoanalyse.
Meer info over bezinningsdagen in een katholieke dialoogschool [tref je hier](#)

- **vieren op school**
-Wat valt er te vieren op school? Als je niet viert, is alles hetzelfde-

Extramuros activiteiten zijn in code geel uitgesloten voor het secundair onderwijs. Echter zijn activiteiten buiten de schoolpoort -die essentieel zijn voor onze leerplandoelen of ons pedagogisch project- geen (verboden) extramuros-activiteiten. Daar valt voor een katholieke school een eventuele verplaatsing naar een kerk ook onder. Je bent dan wel altijd onderworpen aan de beperkende regels die gelden voor de erediensten: 'het protocol voor de erediensten'.

Een katholieke dialoogschool verwacht immers ook een 'opening' op 'levensbeschouwelijk vlak' via een moment van 'vieren' bij het begin van het schooljaar. Laten we 'bewaken' dat dit niet al te vlug doorgegeven wordt aan 'de godsdienstleraar' die dan maar een lesuur per klas 'moet opofferen' om dit moment per klasbubbel aan de leerlingen aan te bieden.

Kijk in deze coronatijd eerst hoe je een 'viering op school' organisatorisch zal aanpakken (overleg met de directie) en werk pas daarna het moment volledig inhoudelijk uit.

"Ondanks alle ernst en afstand, zouden 'vieringen' dit jaar in geen enkele school mogen ontbreken: creatieve momenten van samenzijn, met woord en ritueel, om zowel de vreugde als de onzekerheid van het leven met elkaar te blijven 'vieren'. Blijven 'vieren' wat de dag ook brengt: het behoort tot de kern van onze pedagogische opdracht!"

Johan Bonny, bisschop

referendaris voor onderwijs – voorzitter raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen 01 09 2020

- **vak rooms-katholieke godsdienst**

Johan Bonny, bisschop

referendaris voor onderwijs – voorzitter raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen 01 09 2020

Geen vak is overbodig

Welke gevolgen hebben de coronamaatregelen nog? Dat er - gewild of ongewild- een ordening ontstaat tussen vakken die voorrang krijgen en vakken die minder aandacht krijgen. Dat een studierichting wiskunde extra inzet op wiskunde of een studierichting klassieke talen op Latijn, is normaal. In moeilijke tijden mogen de specifieke vakken niet achterblijven. Echter, vakken die minder aandacht dreigen te krijgen, zijn in deze coronatijd niet minder belangrijk. Ik denk aan vakken als lichamelijke opvoeding, verbale of non-verbale expressie, taal en taalvaardigheid, godsdienst en levensbeschouwing. Uitgerekend die vakken helpen leerlingen omgaan met de moeilijke tijd die we doormaken, met de frustratie en de onzekerheid die ze aanvoelen, met de broze koppeling tussen henzelf en de samenleving. Juist die vakken hebben zij nodig om passend te leren omgaan met de wankelende realiteit waarin zij en wij nu leven. *Geen vak is overbodig, wel integendeel! Kiezen voor 'essentials' gebeurt beter binnen de vakken dan tussen de vakken.*

code rood

niet langer mogelijk
we dienen op zoek te gaan naar een eventueel mogelijk alternatief

- **'huidhonger'**
Hoe van Rood naar code oranje of geel gaan?
Initiatieven genomen door het pastoraal inspirerend team:
 - verbondenheidskaartjes
 - complimentendag (1 maart 2021)
 - pluim van de dag / pluim van de week

In alle acties, initiatieven je steeds kenbaar maken als 'pastoraal team'. Laat je collega's, leerlingen weten dat 'pastoraal op school' leeft, ook in coronatijden!

Kris T'Seyen – Rik Depré

